

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΑΤΗΣΙΩΝ 8, ΤΗΛ. 30.461 | ΔΡΥΤΗΣ: Κ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ | ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ | ΣΑΒΒΑΤΟ 19 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1938

N. KAZANTZAKH

ΠΛΑΤΩΝΑ

ΣΥΜΠΟΣΙΟ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΑΒΒΑΤΟΥ

“Η ΚΑΛΗ ΓΗ”

“ΙΑΠΩΝΙΑ - ΚΙΝΑ”

[Αυτές τις μέρες πρόκειται να κυκλοφορήσει το νέο βιβλίο του κ. Ν. Καζαντζάκη «Ιαπωνία-Κίνα». Ο έκλεχτος συνεργάτης μας είχε την καλωσύνη να μας στείλει το παρακάτω απόσπασμα από το βιβλίο του αυτό:]

“Όταν σφαλνώ τα μάτια για να δώ, ν’ ακούσω, να άσφρασθώ και ν’ άγγιξω μία χώρα που γνώρισα, νοιώθω να ταραίζεται και ν’ άνοσταλλιάει το κορμί μου, σά νάφραξει κοντά μου πρόσωπο άγνωστο.”

Μία φορά ρώτησαν ένα Ραββίνο:

—Σίγουρα όταν λές να γυρίσωμε όλοι οι Όβραίοι στην Παλαιστίνη, έννοις την πάνα, την άλλη, την ψυχική Παλαιστίνη, την άληθινή πατρίδα μας;

Μά ο Ραββίνος θύμωσε, κάρφωσε το ραβδί του στο γόμα και φώναξε:

—“Όχι! Θέλω την Παλαιστίνη την κάτω, τη γεροπιαστή, με τις πέτρες της, με τ’ άγκάθια της, με τις λάσπες!”

“Όμοια δέ με θρέφουν και μένα οι άσφαρες άφηρημένες θύμψεις κι’ αν είταν να περιμένω από το νού να λαγαρίσει από πλήθος θολές σωματικές γαρές και πίκρες μιάν άλλη κατακάθρη σκέψη, θά πέθαινα νά κείνας. Όταν κλεισω τα μάτια για να ξαναγαράω μία χώρα, γοιμούν και μού τη φέρνουν κι’ οι πέντε μου άσπασες, οι πέντε γιομάτοι στόματα άπλοκαίμοι του κορμιού μου. Χρόματα, φροδά, γυναικες, Μυρωδιές από περβόλια, από βρωμερά στενοσόκακα, από μασκάλες, Χιόνια άπέραντα από γαλάζιες άνάλαμπες, θέρμες, κυματιστές άμμουδιές που κοινούνται στον ήλιο, κλάματα, φωνές, τραγούδια και μακρινά κρυβούνα μούλας, καμύλας ή τρούκας. Κάποια δριμειά, άναγούλαστική άποφορά μονόδικης πολιτείας— δέ θά φύνει πωτέ από τα ρουθούνια μου. Και θά κρατά άιώνια στα γέρια μου— άιώνια, θέλω να πώ ως ότου να σπάσουν τα γέρια μου— τα πέπνια της Μπενόρας, τα καρπούζια του Βόλγα, ένα γέρι βροσεού, μικροσκοπικό μιάς γιαπωνέας...”

Μία φορά, στήν ποιήτη νιοτή μου, πολέμησα ν’ άσκητέω την προσωπολή λιμασμένη ψυχή μου θρέφοντάς τη με άσπονημένες έννοιες. “Έλεγα πώς το κορμί είναι όδύλος και γάρές του να κουβαλάει τις ποιήτες άκατέστητες ύλες και να τις σήνει στο περβόλι του νού για να νιώουν ιδέες. “Όσο π’ άσσοκος, άσπυος, άσπυος, λαμπροκοιζούνται, μέσα μου δ’ κόνισος τόσο θροούσα πώς άνηφορίζα στην πύλη— πύλη κρηστή της άνωθώπινης προσπάθειας. Και γαίοςαιμον. Και κατέστησε δ’ πιδ μεγάλος θεός, πού άναπύσα κ’ άμωσ’ υποστά μου δέ πρότυπο, να είναι δ’ Βούθας. Ν’ άνηφτεί τις πέντε σου άσπασες. Ν’ άβειάσεις τα σπλάγνα. Νά μιν άναπύ— τίποτα, να ήν τις είς τίποτα, να ήν πεθυμιάς τίποτα, να ήν έπι— τίποτα. Νά σι— σάσεις στον κόσμο και να σβήσεις.”

Μά μιά νύχτα είδα ένα όνειρο. Μέσα μου δούλευε κρυφά μια πείνα, μια δ’— μιά άσπια βάρβαρη, πού δέν είχε άκίμα μπουντίσει τον κόσμο. “Ο νούς μου έκανε τον μπουντισμένο, θρηές και τάρεσε όλα, τα γότασε όλα και γαυογέλασε με έρωναία νικωντάς τις κοσμήτες της καρδιάς μου. Μά τα σπλάγνα μου— δοξάζω το Θεό!— είταν γιομάτα άμια και λάσπη και λαγύρα. Και μιά νύχτα είδα ένα όνειρο. Είδα δυό γείλια, δίγως πρόσωπο, Μεγάλα γείλια σπαφτά, γυναικίσια. Κουνήθη-

(Δημοσιεύουμε ένα απόσπασμα από τη μετάφραση του «Συμπόσιου» του Πλάτωνα από τον κ. Δημήτρη Φωτιάδη, που πρόκειται να κυκλοφορήσει σε βιβλίο σε λίγες μέρες. Το απόσπασμα αυτό είναι από το τρίτο μέρος του «Συμπόσιου» (1) και περιλαμβάνει την είσοδο του Άλκιβιάδη και την άρχή του έγκώμιου του Σωκράτη από τον Άλκιβιάδη).

Ο ΕΡΧΟΜΟΣ ΤΟΥ ΑΛΚΙΒΙΑΔΗ

Σάν άπόσωσε δ’ Σωκράτης, όλοι τον παινούσαν’ μονάχα δ’ Αριστοφάνης θέλησε κάτι να πεί, για κάποιο ύπαινιγμό που έκανε στην όμιλία του για τη δική του... Μά ξαφνικά βρον-

τολόγησε ή έξωπορτα κι’ άκούστηκε μεγάλος θόρυβος εκεί, σά να έφταζαν τίποτα γλεντζέδες, τούριξε κ’ ή φωνή μιάς αψηλιδιάς.

«Παδιά» φώναξε δ’ Αγάθωνας «δέν πάτε να δείτε τί τρέχει; Άν είναι κανένας δικός μας, καλέστε τον’ άλλοιώς πέστε πώς δέν πίνουμε πιά, μά πέσοιμε να κοιμηθούμε»

Και σε λίγο, να, ξεχώρισαν στην αύλη την όμιλία του Άλκιβιάδη. Ήταν τύπλα στο μεθύσι Άναστατώνοντας με τις φωνές του τον κόσμο, ρώτούσε πού είναι δ’ Αγάθωνας και διάταζε να τον πάνε σ’ αυτόν. Η αψηλτοίδα και μερικοί άλλοι από τους άκόλουθους του τον ύποβάσταξαν και τον έφεραν. Πρόβαλε στην πόρτα της κάμαρας, φορώντας πυκνό στεφάνι από κισσό και μενεξέδες κ’ έχοντας άκόμα περιτυλιγμένο το κεφάλι του με πλήθος κορδέλλες. Είπε:

«Γεία χαρά σας, λεβέντες! Δεχόσαστε σύντροφο στο κρασί άνθρωπο σκνίπα στο μεθύσι, ή, άφου πρίν στεφανώσομε τον Αγάθωνα—γι’ αυτό δά κουβαλήθηκαμε— να φύγοιμε; Χτές δέν τα κατάφερα νάρθω. Τώρα νάμαι! Έβραλα μάλιστα και τούτες τις κορδέλλες, για να τις πάρω από τη δική μου την κεφαλή και να στολίσω μ’ αυτές του πιδ σοφού και του πιδ ώραίου, άς το πώ, το κεφάλι! Μή και με κο-

καν. Κι’ άκουσα μιά φωνή: «Ποιός είναι δ’ Θεός σου!» Κ’ έγώ άδίσταχτα άποκριθήκα: —«Ο Βούδας!» Μά τα γείλια κουνήθηκαν πάλι: —“Όχι! δ’ Επαφος!»

Τινάχτηκε από τον ύπνο. Μεγάλη ξαφνική γαρά και σιγουράδα είχε πλημμυρίσει την καρδιά μου. “Ό,τι μέσα στον πολυθόρυβο, γιομάτο πειρασμούς, παράταρο έύπνο δέν μπορούσα να βρω τό βρήκα μέσα στην άσπυνη μητρική άγκάλη της νύχτας. Από τη νύχτα εκείνη πιά δέν παραστράτησα. Άκολουθώ το δρόμο των έδικών μου. Προσπαθώ να κερδίσω τα χρόνια της νιότης που τα έγασα λατρεύοντας άσσοκος, έννοος από μένα, θεούς, Μετρωσιώνω πιά τις άφηρημένες έννοιες και τις κάνω σάρκα και θέρμοιαι. Ένωισσα πιά πώς δ’ Επαφος, δ’ θεός της άφης, είναι δ’ Θεός μου.

“Όλες οι γάρες που γνώρισα, τις γνώρισα από τότε πιά με την άφή. Άλάκρη τη θυμηση τη νοιώθω με μερμηγκίαι έγι μέσα στο κεφάλι, παρά στις ρόγες των δαγυλιών μου και στην έπιδερμίδα μου όλη. Και τώρα που φέρνω στο νού μου την Ιαπωνία, τα γέρια μου μερμηγκίζουν σά ν’ άγγιζουν τό στήθος άγνωπμμένης γυναικας. “Όταν δ’ Μουγαμέτης πήγε και γτύπησε την πόρτα ενός άγνωπμμένου του σείνη να μιλήσει

ροϊδεύετε πού είμαι μεθυσμένος; Έγώ όμως ξαίρω καλά, κι’ άς με περιγελάτε έσεις, πώς μιλώ σωστά. Μά τώρα άμέσως για πέιτε μου έσεις έκει: να μπώ ή να μη μπώ; Θα τό τσούξετε ή όχι μαζί μου;»

“Όλοι με φωνές κ’ έπιδοκιμασίες τον παρακινούσαν να μπεί και να ξαπλώσει. Τον προσκαλούσε κι’ δ’ Αγάθωνας. Τον πήραν λοιπόν οι άνθρωποι του και τον πήγαιναν προς αυτόν. Καθώς ξετόλιγε τις κορδέλλες για να τον στεφανώσει κ’ έπεσαν μπροστά στα μάτια του, δέν είδε τον Σωκράτη που τραβήχτηκε για να του κάνει τόπο. Κάθησε άνάμεσα στους δυό τους.

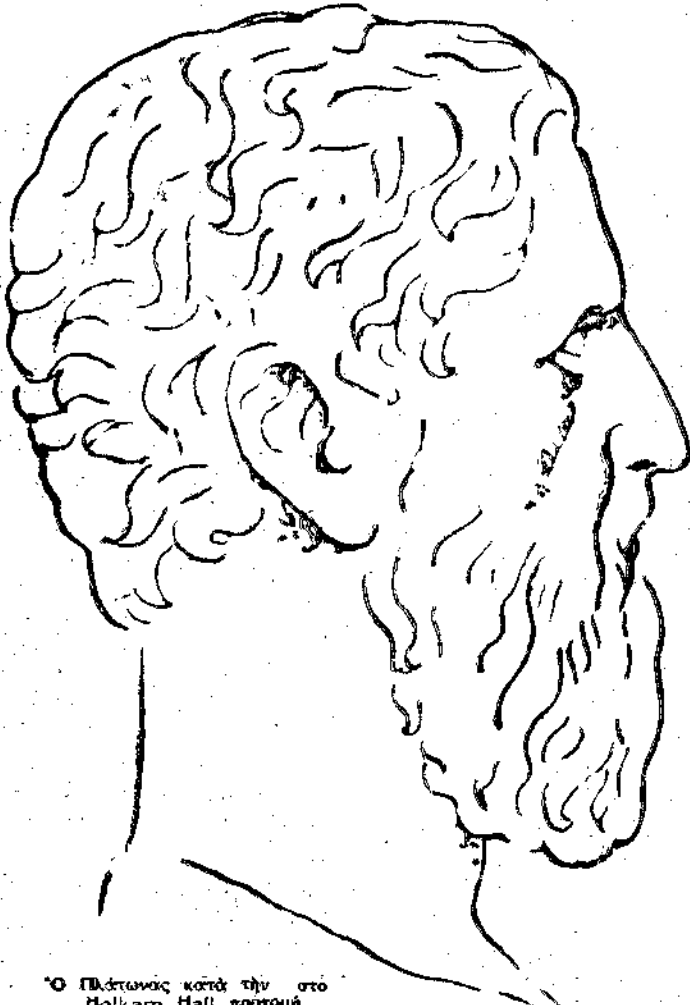
Φίλησε τον Αγάθωνα και του περιτύλιξε τις κορδέλλες.

«Παδιά» φώναξε τότε δ’ Αγάθωνας «λύστε τα σαντάλια του Άλκιβιάδη, για να ξαπλώσει τρίτος έδωδά»

«Μετά χαράς!» του κάνει δ’ Άλκιβιάδης «μά ποιός είναι αυτός δ’ τρίτος σύντροφός μας στο κρασί;» Καθώς γύρισε κ’ είδε τον Σωκράτη, άνατινάχτηκε κ’ είπε: «Βόθα με, Ηρακλή μου! Ο Σωκράτης είναι αυτός;... Ξαπλώθηκες έδωδά και παραμυθευες πάλι για να μου ξεφυτρώσεις, καθώς δ’ συνηθίζεις, ξαφνικά κ’ έκει πού κάθε άλλο να φαντάζουμαι πώς είσαι! Για λέγε τώρα: γιατί ήρθες; και γιατί μου στρώθηκες έδω κι’ όχι κοντά στον Αριστοφάνη ή σ’ όποιον άλλον που είναι και πού του άρέσει να είναι κομικός; Είχες δέν είχες τα κατάφερες πάλι να πλαγιάσεις σιμά στον πιδ όμορφο απ’ όλους πού είναι δώ!»

“Ο Σωκράτης τότε είπε: «Αγάθωνα, κοίτα πώς θά με προσπατέ- (ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 3)

(1) Το «Συμπόσιο» χωρίζεται σε τρία μέρη: Π ρ ό τ ο μ έ ρ ο ς : Μυθολογική, κοινωνική, φυσιολογική, λογοτεχνική και σφαιρική αντίληψη για τον έρωτα. Δ ε ύ τ ε ρ ο μ έ ρ ο ς : Φιλοσοφική ή μεταφυσική αντίληψη για τον έρωτα. Τ ρ ί τ ο μ έ ρ ο ς : Σκιαγραφή του Σωκράτη από τον Άλκιβιάδη (Σ.Μ.).

“Ο Πλάτωνας κατά την στο Holkam Hall προτομή.”

Με την άπονομή του φετεινού βραβείου Νόμπελ στην Πηρά Μπάκ, τη μεγάλη Άμερικανίδα μυθιστοριογράφου, τόνομα της, δ- νι πολύ γνωστό στον τόπο μας, θα τό θυμηθούν, τουλάχιστον ό- σοι είδαν πέρυσι ένα φίλμ με τον έντυπωσιακό τίτλο «Υπό τό βλέμμα του Βούδα», βγαλμένο απ’ τό έργο της «Η καλή γή». Είδα και γώ πέρυσι τό φίλμ αυτό. Είναι μιά λαμπρή δημιουργία του Πώλ Μιουνί, έχει θαυμάσιες εικόνες, θυμούμα μιά έ- λοχη σκηνη—της θεομηνίας που πέφτει πάνω στα χωράφια των Κινέζων καλλιερητών μ’ ένα σύννεφο άκρίδες—άλλά όπως γίνεται συνήθως με τα λογοτεχνικά έργα που ή υπόθεσή τους γρησιμεύει ως σενάριο στον Κινηματογράφο, άλλο πρώτα όλό- τελα είναι αυτό που δίνει δ’ κυματογράφος κι’ άλλο τό βιβλίο. “Ο πρώτος στηρίζεται στο θέμα, στα έξωτερικά γεγονότα και στη φαντασία, πού έχει τον τρόπο να την άναπτύξει σε βαθμό όσο καμιά άλλη τέχνη, ενώ ή όμορφιά ενός βιβλίου στηρίζεται στο ύφος που και στην ποιήσή του. Η μόνη, ίσως, προσπάθεια πού έγινε στον κινηματογράφο για να μη γαθεί ή ποιήση του έργου πού δανείζει τό σενάριο είναι, απ’ ό,τι είδαμε, τό «Ο- νετρο καλοκαίουνη Νυχτιάς» πού σκηνοθέτησε δ’ Ράινχαρντ. Άλλά κι’ έκει τό μέσο με τό όποια γινόνταν ή προσπάθεια να μεταδο- θεί ή ποιήση του έργου είναι, βέβαια, όλοτελα άσχετα με την ποιήση του Σαίξπηρ.

Η «Καλή Γη», τό μυθιστορη- μα, είναι μιά άπλούστατη σύν- θεση. “Όλη ή υπόθεσή του στρέ- φεται κυρίως σε δυό πρόσωπα. Σε μιά άπλη, καρτερική γυναι- κα, γωρική της Κίνας, πού ό γονιό της την πουλήσανε μικρή σ’ ένα μεγάλο σπίτι, την έπονη του λιμού και σ’ ένα φτωχό γε- ωργό πού την παίρνει απ’ αυτό τό σπίτι για να ζήσει μαζί του και να του δώσει γιούς. Δέν είναι ένας μεγάλος πίνακας όπου να κινούνται πολλά κύρια πρό- σωπα και να συγκρούονται πολ- λά πάθη όπως συνηθίσουμε να θέλομε τό μυθιστορημα. “Νε πάρεχον βέβαια πολλά δευτε- ρεύοντα πρόσωπα, αλλά αυτά πλαισιώνουν μόνο τους δυό ή- ρωες, την “Όλεν και τον Βάγκ- Λούγκ. Στην άναπτύξη του μύ- θου δέν ύπάρχει καμιά ταρα- χή, καμιά στρυφνότητα, τίπο- τα απ’ τον άνωμαλο ρυθμό του μυθιστορημα— των μεταπολε- μικών χρόνων. Η άπλη τεχνική του μας γυοίει πίσω στον ά- φηγηματικό τόπο του μυθιστορη- ματος, στην τεχνική των πατέ- ρων του είδους του 19ου αιώνα. Θυμίζει τα έργα πού διαβάσαμε ό πρόγονοί μας σε έπιφυλλίδες πού παρακολουθούσανε τις συ- νέγειες με άγνώγια για να δούν την τύχη των ήρώων τους. Άλ- λά τί έκπληκτική έδωσαν στη δι- αγραφή των χαρακτήρων, στη δημιουργία άτμοσφαιρας, στην απεικόνιση της ζωής των Κινέ- ζων γωρικών και πώς άγάπη κινεί αυτά τα πρόσωπα στην έ- ξέλιξη του μύθου! Και πρό πάν- των πώς δυνατή άίσθηση του έπικού χαρακτήρα της έποχής μας και μάλιστα στο μακρινό αυτό σημείο του κόσμου όπου ξετυλίγεται τό έργο! Γιατί σ’ αυτό κυρίως στηρίζεται: Στην έξάσπηση— όχι στη σύγκρουση—του ανθρώπου απ’ τις ισχυρό- τερες του δυνάμεις, απ’ τη μοί- ρα του, απ’ τα στοιχεία της φύ- σης, απ’ τα πάθη, απ’ τη γή πού ή άνάγκη της έπηρεάζει τις πρά- ξεις και τους γασακτρες, ά- ποδ’ απ’ αυτήν έξαστάται ή ζωή. “Ηρθαμε απ’ τη γή και στους

ΚΜΕ ΧΑΜΗΛΗ ΦΩΝΗ

Από το νέο γεωγραφικό είδωλο που φωνάζει Καρκό «Με χαμηλή φωνή»... «Ο ποιητής αντιεί τον καλύτερο...»

Φημιζόμενος σπιτιού, η άποψαμίζω μέσα στον καθρέφτη του κομμι της εκπαιδευμένης δίπλα μου... «Ο ποιητής αντιεί τον καλύτερο...»

την Λαϊού. Μπαδουντρουλά, την φιλαίνθραμ. Όσοι έχουν βασανιστεί από τις καλοκαιρινές καλοκαιριές... «Ο ποιητής αντιεί τον καλύτερο...»

ΤΑ ΝΕΩΤΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ

«Ο θάνατος της καρδιάς της Μίς Έλιζαμπεθ Μάκσον, είναι όπε το νεότερο είδωλο που αξίζει...»

«Ο θάνατος της καρδιάς της Μίς Έλιζαμπεθ Μάκσον, είναι όπε το νεότερο είδωλο που αξίζει...»

«Ο θάνατος της καρδιάς της Μίς Έλιζαμπεθ Μάκσον, είναι όπε το νεότερο είδωλο που αξίζει...»

ΣΑΥΤΡΑ ΣΑΝ ΤΟΥ ΣΟΥΤΦ

«Ο Καθηγητής του Ρέξ Γουόντονα. Καθώς ιδιόμορφα τον «Καθηγητή»...»

«Ο Καθηγητής του Ρέξ Γουόντονα. Καθώς ιδιόμορφα τον «Καθηγητή»...»

«Ο Καθηγητής του Ρέξ Γουόντονα. Καθώς ιδιόμορφα τον «Καθηγητή»...»

Η ΣΚΕΨΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Σιμά σε όσους καταπιέζονται από τους ανθρώπους... «Ο ποιητής αντιεί τον καλύτερο...»

«Ο ποιητής αντιεί τον καλύτερο...»

«Ο ποιητής αντιεί τον καλύτερο...»

Η ΣΚΕΨΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Σιμά σε όσους καταπιέζονται από τους ανθρώπους... «Ο ποιητής αντιεί τον καλύτερο...»

«Ο ποιητής αντιεί τον καλύτερο...»

«Ο ποιητής αντιεί τον καλύτερο...»

Ο ΟΥΕΛΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΑ

Κύριος Διευθυντής, Στο φύλλο της 5/11/38 των «Νεοελληνικών Γραμμάτων» δημοσιεύτηκε ένα άρθρο του κ. Π. Λεκατσίου...

«Αναγνωρίζω, π. χ., ότι με το «παιδί» δεν έννοει την απόλυτα γνωστή κι εξακριβωμένη πραγματικότητα...»

«Οι δύο άποψεις, τότε από τον άπειρο κύκλο του «παιδιού» που χαρακτηρίζεται από τον Ουέλς...»

ΕΓΚΩΜΙΟ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ

«Παλληκάρια μου, θα προσπαθήσω να έγκωμιάσω τον Σωκράτη...»

ΕΓΚΩΜΙΟ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ

«Παλληκάρια μου, θα προσπαθήσω να έγκωμιάσω τον Σωκράτη...»

ΕΓΚΩΜΙΟ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ

«Παλληκάρια μου, θα προσπαθήσω να έγκωμιάσω τον Σωκράτη...»

ΕΓΚΩΜΙΟ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ

«Παλληκάρια μου, θα προσπαθήσω να έγκωμιάσω τον Σωκράτη...»

ΕΓΚΩΜΙΟ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ

«Παλληκάρια μου, θα προσπαθήσω να έγκωμιάσω τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΣΥΜΠΟΣΙΟ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΣΥΜΠΟΣΙΟ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ερωτήμαχος ενά έγκωμιάσεις τον Σωκράτη...»

ΗΛΙΑΣ ΒΕΝΕΖΗΣ

ΜΕΤΑ ΤΗΣ Κ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΜΕΤΑΦΡ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΩΤΙΑΔΗ

2) Ψ ο κ ε ρ θ. Κουβάρς όπου έβρισαν χιόνι για να πακώσουν το κροστί. Άρνησανται όμως να πειστούν... 3) «Αλ. Α. 514 (Μεταφραση Άλεξάνδρου Πάλλου)»...

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΑΝΕΛΜΗΣ

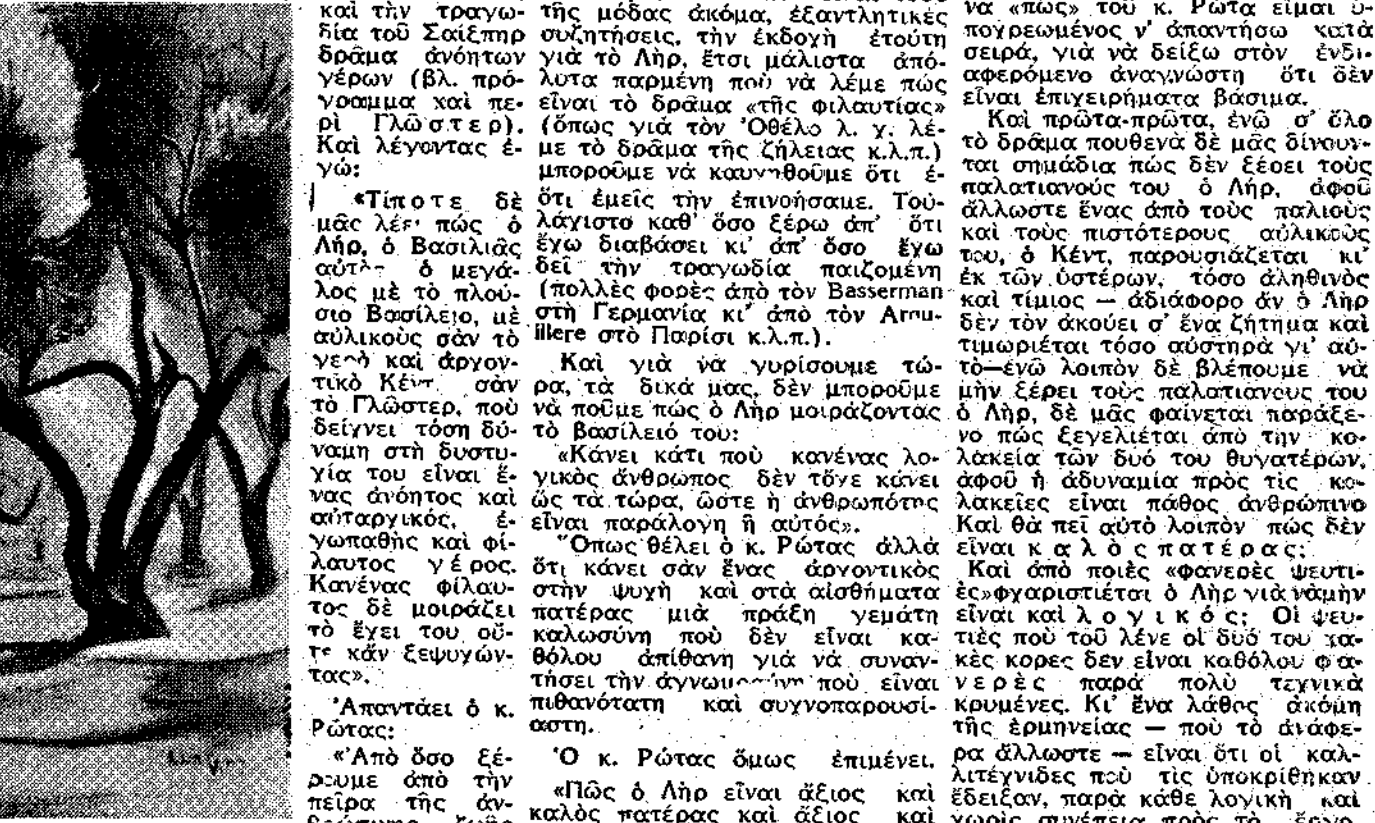
ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ «ΒΑΣΙΛΕΑ ΛΗΡ»

ΤΟΥ Κ. ΗΛΙΑ ΖΩΓΑ

ΤΟΥ Κ. ΣΩΦΡ. ΚΑΡΝΑΤΙΝΟΥ

Μία έκθεσις έργων ζωγραφικής, ελ. κορίτσια που δελά προβάλλουν... Ο μεταφορικός του «Βασιλέα Λήρ» κ. Β. Ρώτας...

«Ο μεταφορικός του «Βασιλέα Λήρ» κ. Β. Ρώτας... η νύμφη. Δεν είναι παρά κάποια μικρά...

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΑΝΕΛΜΗΣ. «Ελλάδα»

Ο κ. Σωφρ. Καρνάτινους

Ορικές σελίδες που περισσότερο από τις άλλες θα μας γοητεύουν... Ο κ. Κανέλλης με τη για του έμφανση στην αβύσσου του κ. Στρατηγόπουλου...

«Από όσο ξέρω... Ο κ. Ρώτας όμως επιμένει... Πώς ο Λήρ είναι άξιος και καλός πατέρας...

«Ασφαδός, πρέπει ο νέος αυτός ζωγράφος να φιλοδοξήσει σοβαρά... Ο κ. Κανέλλης διαδέχεται στην ηγεμονία... Το ίδιο σημείο, δηλ. ο ζωγράφος...

«Ασφαδός, πρέπει ο νέος αυτός ζωγράφος να φιλοδοξήσει... Ο κ. Κανέλλης διαδέχεται στην ηγεμονία... Το ίδιο σημείο, δηλ. ο ζωγράφος... Ο κ. Κανέλλης διαδέχεται στην ηγεμονία... Το ίδιο σημείο, δηλ. ο ζωγράφος...»

ΠΑΡΕΡΓΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΟΙ ΝΕΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ

ΤΟΥ Κ. ΠΑΝΑΓΗ Γ. ΛΕΚΑΤΣΑ

ΤΟΥ Κ. ΑΛΕΞΗ ΣΟΛΩΜΟΥ

Πολλοί κατηγορούν την επιστήμη πως εδώνει τα φοβερότερα όπλα στον άνθρωπο... Η επιστήμη είναι η δύναμη που...

Ο Χάρρυ Μπόρ και η Νταλί Παλλά, στη νύμφη «Πέτρος Ανθρώπου».

«Κάθε γνώση είναι και μία κατακτητική για την εδωδομένη του ανθρώπου... Η επιστήμη είναι η δύναμη που...

«Το ίδιο ποδοσφαιρικό μοτίβο, δίχως τίποτα το καινοτόμο... Η επιστήμη είναι η δύναμη που...

Το έργο της «Αρτεμής» στο Μουσείο του Λούβρου...

«Η Νεράιδα... Η επιστήμη είναι η δύναμη που... Η επιστήμη είναι η δύναμη που... Η επιστήμη είναι η δύναμη που...»

ΤΟ ΞΕΝΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΝΥΧΤΑ

Z. B. ΠΡΙΖΛΕΥ

19

—Είπατε περί ποίους είχατε καντρίνι... δεν είστε... Μικρή σιωπή απόλαυσε, γιαμήναι είχατε που σόβανε... Η φωνή ξαναηχώησε πάλι.

—Μάλιστα, απαντήθηκε η Μάργκκερ μ' αβύτητα παιδιού.

Κι' ο Φίλιπ έννοιωσε πώς του έφαιγε το χέρι. Δε μπόρεσε να μιλήσει να κάνει αυτό. Γι' αυτήν η απόκριση κίνη έμμοιαζε λιγάκι σαν δεύτερος γάμος, ένας γάμος πιο σεμνός από τήν τελευταία που είχε γίνει στο μικρό εκκλησάκι του.

—Είστε ευτυχισμένοι... πολύ ευτυχισμένοι... Ήγάδεν παντρεύτηκα ποτέ μου... Η μίσση από άσχετους άντρες... Με άρπαξατε... Ένοιωσα πως ήμουν ελεηθεμένη...

—Μ' έλεος του τίς άρπαξαίτε, μινάρε χωρίς να λαχνηθάνει, με μεγάλες προστάσεις, κι' οι λέξεις...

—Μας έβλεπε ένα δολοφόνο κλεισιμένο... Βροία άβυσσος από γυναικες δεν βλάζει ο έσονται Μυρού... Καλύτερα τούς, γιατί δεν είναι τίποτα το πρωτόγνωστο... Έτσι, στη δάσχη γυναικών δεν είναι οτιδήποτε Ναντίλ... Ναντίλ με το μωρό της, οτιδήποτε η Μακετό Σουκάρνι με τον γάμο της, αλλά η Έλις... Άρραλ, που κρατούσε τήν ταίφια... Ο Μορτώ περιμένεται στην αντίθεση άναμια στις άρκασιες υπερβολικές ναίεσ και στην προοδυστική διακοπή... Αυτό είναι άφορη σε πολλές θεατρικές σκηνές, με συνέχεια από μεγάλα κι' όματα λόγια... Καί τούς για ένα λόγο θεατρικό είναι καλά πράγματα τα μεγάλα κι' όματα λόγια, με γύλι τήν κινηματογράφο είναι κατωτέρω...

καθώς πέρτανε σιγά, ή μήν ύστερ' από τήν άλλη έχταξε μια μακρυνή και παράξενη εφόραση... Ο Φίλιπ έννοιωσε πως ο Σέρ Ρόντερικ δεν είχε σκοπό ν' άνοιξει μαζί τούς συζήτηση... Ήτανε πολύ γέρος γι' αυτόν... Τού έμενε μονάχα έ κειραί ν ζητάει άδύναμα, μέλα στο ουδούρνεο της πλαγιάς που κατηφορίζε... Ο νέος μήτε να μιλήσει μπόρεσε, μήτε να κουνήσει... Ένα μονάχα ήθελε να στέκεται κεί πέρα, κινεζόνας τή φλέγα κι' άκούγοντας το παράξενο μουρμουρητό.

—Οι λυπούμαι πάρα πολύ! φωνάζε ή Μάργκκερ! Άληθινα δε μπόρεσαίτε να κάνουσε άλλους... Ο δρόμος είχε κοπεί κι' από τής...

—Μέσα στο σκοτάδι τούς φάνηκε πως άκούσανε κάτι, σαν ένα ζερό γέλιο... Ένας φανταστικός, άπιστευτος ήχος... Τοτέο το σπιτί... Ήτανε γιαμήναι καλός... Άλλοτε... Κάποι μετρίως... Ο Σέρ Ρόντερικ ξανάρχισε να μιλάει...

Μιλούσε κωττάνας τόν Φίλιπ... Δεν ήτανε ζήτημα άνεσης, ξεκαλοήθησε ο τελευταίος... Ήτανε πραγματικά ζήτημα ζωής και θανάτου... Ήτανε πλημμυρες και καθήσεις... Είχε τήν έντοναση πως μιλούσε άπιστηα στο κενό, γιατί ο Σέρ Ρόντερικ είχε άφαιρέσει... Θά ξαναυπήρχε πάλι υι' αυτού; Ήτανε θά μπόρεσε να ξανακάνε καινούργιο συλλογισμό... Κι' αυτό δεν άργησε να γίνει... Με είδανε πρώτα το χέρι να σηκώνεται πάνω από τή σκεπάσματα, αά να ήθελε να σταματήσει τις άρησεις και τις δικαιοσύνης τούς... Ύστερα, ο Σέρ Ρόντερικ είπε πολύ σιγά...

—Μέσα στο σκοτάδι τούς φάνηκε πως άκούσανε κάτι, σαν ένα ζερό γέλιο... Ένας φανταστικός, άπιστευτος ήχος... Τοτέο το σπιτί... Ήτανε γιαμήναι καλός... Άλλοτε... Κάποι μετρίως... Ο Σέρ Ρόντερικ ξανάρχισε να μιλάει...

—Μέσα στο σκοτάδι τούς φάνηκε πως άκούσανε κάτι, σαν ένα ζερό γέλιο... Ένας φανταστικός, άπιστευτος ήχος... Τοτέο το σπιτί... Ήτανε γιαμήναι καλός... Άλλοτε... Κάποι μετρίως... Ο Σέρ Ρόντερικ ξανάρχισε να μιλάει...

ΜΕΤΑΦ. ΚΑ: ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ

Θύμεν περιμέναμε νάβγει μονάχος από τήν άνειροπλήσιή του... Ύστερα ο γέρος ξανάρχισε άκρια π-θ διαταχτικά... —Θά μπόρεσα να σάς πω... μια πολύ μεγάλη ιστορία... Μά δεν έχω καιρέ... Τά λόγια μή κενάρασαν... —Ωί Είμαι βέβαιη γι' αυτό, είτε ή Μάργκκερ... Μήν παίρνετε τόν κόπο να διηγίστε... Σάξ κενάρασε...

—Μέσα στο σκοτάδι τούς φάνηκε πως άκούσανε κάτι, σαν ένα ζερό γέλιο... Ένας φανταστικός, άπιστευτος ήχος... Τοτέο το σπιτί... Ήτανε γιαμήναι καλός... Άλλοτε... Κάποι μετρίως... Ο Σέρ Ρόντερικ ξανάρχισε να μιλάει...

—Μέσα στο σκοτάδι τούς φάνηκε πως άκούσανε κάτι, σαν ένα ζερό γέλιο... Ένας φανταστικός, άπιστευτος ήχος... Τοτέο το σπιτί... Ήτανε γιαμήναι καλός... Άλλοτε... Κάποι μετρίως... Ο Σέρ Ρόντερικ ξανάρχισε να μιλάει...

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ «ΒΑΣΙΛΕΑ ΛΗΡ»

Κάποια σκέψη γεννήσαστε μέσα στο μυαλό του Φίλιπ τήν ώρα που πρόφρανε κείνη τ' όνομα... Κείνη ή πόρτα, πάνω ψιλά... —Αί Δέ σάς είπαμε τίποτα γιά τόν Σαούλ... —Αί Δέ σάς είπαμε τίποτα γιά τόν Σαούλ... —Αί Δέ σάς είπαμε τίποτα γιά τόν Σαούλ...

—Μέσα στο σκοτάδι τούς φάνηκε πως άκούσανε κάτι, σαν ένα ζερό γέλιο... Ένας φανταστικός, άπιστευτος ήχος... Τοτέο το σπιτί... Ήτανε γιαμήναι καλός... Άλλοτε... Κάποι μετρίως... Ο Σέρ Ρόντερικ ξανάρχισε να μιλάει...

—Μέσα στο σκοτάδι τούς φάνηκε πως άκούσανε κάτι, σαν ένα ζερό γέλιο... Ένας φανταστικός, άπιστευτος ήχος... Τοτέο το σπιτί... Ήτανε γιαμήναι καλός... Άλλοτε... Κάποι μετρίως... Ο Σέρ Ρόντερικ ξανάρχισε να μιλάει...

—Τι σ' έλεγε; Κοιμητιάζοντας το βυθό... Πόσοι και πόσοι άνθρωποι... Πόσοι και πόσοι άνθρωποι... Πόσοι και πόσοι άνθρωποι... Πόσοι και πόσοι άνθρωποι... Πόσοι και πόσοι άνθρωποι...

—Μέσα στο σκοτάδι τούς φάνηκε πως άκούσανε κάτι, σαν ένα ζερό γέλιο... Ένας φανταστικός, άπιστευτος ήχος... Τοτέο το σπιτί... Ήτανε γιαμήναι καλός... Άλλοτε... Κάποι μετρίως... Ο Σέρ Ρόντερικ ξανάρχισε να μιλάει...

ΟΙ ΝΕΟΙ

ΔΕΣΜΩΤΗΣ

Κάποια πρωτόφαντα δεσμά με κράτησαν μαρτυρικά σε σκλάβο τους άταίριαστον μεσ τήν γαλήνια έσπερα... Κι' ός άργόχτύπασαν οι παλμοί, θαροσία άμυλωτος κι' έγά, όμοιο τής γής το σάλαμα με τής καρδιάς μου το ρυθμό κι' όμοιο το μάγο φύσημα του σπασμένου άγέρα... Κι' έπια: Τώρα στηλώθηκα μαρμαρωμένος σε μία γή... Κ' έπια: Τώρα που γάθηκα, ός ακουλήκι, στην όρφάνια κι' άργοδιαβαίνου πλάι μου μύριον θανάτων οι σκίες θάβαιν ή ψυχή που κέρδιε σαν νάταν σάρκα λές πηγές και πού τής γής έμέθεσε τήν μάστιγα τή ζωτανία...

—Μέσα στο σκοτάδι τούς φάνηκε πως άκούσανε κάτι, σαν ένα ζερό γέλιο... Ένας φανταστικός, άπιστευτος ήχος... Τοτέο το σπιτί... Ήτανε γιαμήναι καλός... Άλλοτε... Κάποι μετρίως... Ο Σέρ Ρόντερικ ξανάρχισε να μιλάει...

—Μέσα στο σκοτάδι τούς φάνηκε πως άκούσανε κάτι, σαν ένα ζερό γέλιο... Ένας φανταστικός, άπιστευτος ήχος... Τοτέο το σπιτί... Ήτανε γιαμήναι καλός... Άλλοτε... Κάποι μετρίως... Ο Σέρ Ρόντερικ ξανάρχισε να μιλάει...

ΣΤΟ ΠΡΟΕΧΕΣ ΦΥΛΟ ΤΩΝ "Η. Γ." ΟΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕ ΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥ ΉΡΑΣΟΥ ΚΑΣΤΑΝΑΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΜΗΤΣΟΣ ΤΣΙΑΜΗΣ

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

ΠΕΤΙΜΕΖΑΔΕΣ

ΟΙ ΣΤΑΥΡΑΕΤΟΙ ΤΟΥ ΜΩΡΗΑ (*)

Ο Δρόμολος — νικημένος και ντροπαλός — γύρισε στην Κόρφο. Μαύρα...

Τα όνειρά του αυτά την ξανάσαν να διαφανώση με τους έπιτελικούς του...

Ενδοτικώς πιστεύει σ'η στρατιωτική του μεγαλοψυχία.

Αλλά τα πράγματα άλλαζαν. Και μέλιστα μέσα σε λίγες μέρες. Όλα άλλα...

Σε μία στιγμή — έλειπε από τις πρώτες τρομαχτικές ψυχικές καταστάσεις...

Αλλά τα πράγματα άλλαζαν. Και μέλιστα μέσα σε λίγες μέρες.

Είχαν περυσινήσει τον έρωτά τους με το πλοίο του σμυραελλαίου μαρτυρικού στην Κόρφο.

Το Κόρφο είναι η πολιτεία που γίνεται από δω κι εκεί με τον...

Η Κόρφο είναι η πολιτεία που γίνεται από δω κι εκεί με τον...

Τους καλοθέτησε πρώτος ο Γενναίος Κολοκοτρώνης.

Αυτοχρόνως ήταν ή όρη ή γόνιμη Παιτιμιά...

νήγατε τους Τούρκους. Δεν καί ή διαπονή του...

Μία στή μέχη αυτή είχε ανάμεσα στους έχριστους...

Όλοι Τούρκοι παύσαν τον πολεμικό πλοίο...

Αλλά ο Αρμαλικός στρατός δεν μαύρισε στην Κόρφο...

Όι Τούρκοι, αφού κατόρθωσαν τον μάχη...

Κάποιος έλεγαν ή όρησαν — άδύσπονα ήρθαν...

Μετά ή μάχη και ή ελληνική δύναμη ήλθον να...

Μόλις κοινούνησαν οι Έλληνες τους δουδάρησαν...

Ό Αρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Αρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Αρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

ΛΟΥ Κ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΝΤΖΗ

Μένοι του σύντροφου, που έκανε ή φοβή του.

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

ΤΟ ΒΕΒΛΙΟ

ΚΟΥΑΝ ΑΛΕΠΗ: «Αρμενικά ή βιβλία με ημερολόγιο»

Είνας όρατός καιρός, που συντελείται από την...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

1899. Φέτος, όπως γράφουν οι Άρμαλικούς...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

1899. Φέτος, όπως γράφουν οι Άρμαλικούς...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

Ό Άρμαλικός στρατός ήλθε να έπιτελίσθη με...

ΕΠΙΠΛΑ ΠΕΤΡΙΚΑ

Table with 2 columns: Description of items and Price. Includes items like Βιβλιοθήκη, Ρολόι, etc.

ΣΥΜΠΟΣΙΟ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΕΙΣΔΩΓΗ - ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΔΙΗΜΗΤΡΗ ΦΩΤΙΑΔΗ

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

ΕΛΛΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ (ΔΑΣΚΑΛΙΚΗ) ΣΕ ΛΙΓΕΣ ΜΕΡΕΣ

ΣΑΡΑ ΜΠΡΑΙΜΠΑΝ

ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΟΥ Γ. ΚΟΤΖΙΟΥΛΑ

Στην εποχή που ζούμε, βλέπει κανείς ακόμα συγγραφείς ν' αφοσιώνονται αποκλειστικά στην τέχνη τους, να καμαρώνουν, όπως έκανε τελευταία ένας απ' αυτούς, πως «δεν καταλαβαίνουν γρύ» από τα δημόσια. Έχουνε δίκιο;

Πρέπει να γίνει μια διάκριση. Αν πρόκειται για την κομματική πολιτική, πιστεύω πως η μεγίστη πλειοψηφία των συναδέλφων μου θ' απαντήσουν σύμφωνοι: «Ναί, έχουν δίκιο». Αν όμως πρόκειται η σχηματίζει κανείς γνώμη για τα μεγάλα πολιτικά και κοινωνικά προβλήματα της εποχής μας, όσο ευγενικός κι αν φαίνεται ένας αποκλειστικός κι άταραχος έρωτας της τέχνης, δε διατάζω ν' απαντήσω: «Όχι».

Αυτή η άδιαφορία μπορεί να ταιριάζει σε γαλήνιες εποχές. Σήμερα η πολιτική, με την πλατιά έννοια του όρου, είναι μια αδιάκριτη που απειλεί τα συμφέροντα, τις κλίσεις, την υγεία, τη ζωή και θανάτο από μας. Το να είσαι αδιάφορος στην πολιτική είναι σά να είσαι αδιάφορος στην ίδια σου την τύχη και στην τύχη όλων όσων αγαπάς. Αυτό θα ήταν συμπεριφορά βουβάλου. Ακόμα κι ένας βούβαλος θα συγκινηθεί όταν νοιώσει να προβάλλει μια φοβέρα μες από τη λόγχη.

Θά πάω μακρύτερα. Ο συγγραφέας, που σκέφτεται για τους άλλους, έχει υποχρέωση να γνωρίσει τουλάχιστο συνοπτικά τα μεγάλα προβλήματα που άφορον το μέλλον: ένα μέλλον τόσο βιαστικό, τόσο κοντινό, σχεδόν άπτό!

Σας ακούω εδώ να μου αποκρίνεστε: «Όλα αυτά είναι καλά και όγια. Άλλά, από τη γνώση των πολιτικών προβλημάτων που μπορεί να έχει ο συγγραφέας, από την κρίση που σχηματίζει γι' αυτά, τίποτε δεν πρόκειται να φανεί στο έργο του, πρό πάντων όταν πρόκειται για μυθιστοριογράφο».

Εδώ πρέπει να θυμηθούμε στα πεταχτά τι σημαίνει τέχνη του μυθιστορήματος.

Καθώς η επιστήμη δεν είναι παρά γενική, έτσι και το μυθιστόρημα είναι μόνο άτομικό.

— Τό βλέπετε λοιπόν, έσείς ό ίδιος διώχνετε την πολιτική από το μυθιστόρημα.

— Μιά στιγμή! Αφήστε να συμπληρώσω τη σκέψη μου. Να επιχειρήσει να δημιουργήσει πρόσωπα για τα όποια να μπορεί να πει, κατά την περίφημη έκφραση, πως συναγωνίζονται τις κοινωνικές δοσοληψίες, αυτό είναι ό σκοπός του μυθιστοριογράφου.

Υπάρχει σχετικά μια πολύ συγκινητική σελίδα του Άλφονς Ντωντέ. Θέτει τόσο καλά το πρόβλημα, που δεν έχουμε άλλο καλύτερο από το να την αντιγράψουμε.

«Η χαρά (του μυθιστοριογράφου) έγραψε, είναι να δημιουργήσει πλάσματα, να στήσει στα πόδια τους, με τη δύναμη της αληθοφάνειας, τύπους ανθρώπινους που κυκλοφορούν στο έξης μέσα στον κόσμο με το όνομα, τη χειρονομία, το μαρφασμό που τους έδωσε κείνος και που μάς κάνουν να μιλούμε γι' αυτούς— είτε τους αντιπαθούμε, είτε τους αγαπούμε— έξω από το δημιουργό τους, χωρίς να προσφέρουμε καν τ' όνομά του. Όσο για μένα, η συγκίνησή μου είναι πάντα η ίδια, όταν εξαιτίας ενός διαβάτη της ζωής ενός από τα χίλια αντίτυπα της πολιτικής, της καλλιτεχνικής ή της κοινωνικής ζωής, ακούω να λένε: «Νά ένας Ταρταρίνος, ένας Μονπαβόν, ένας Ντελομπέλ.» (1). Ένα ρίγος με πιάνει τότε, τό ρίγος της πέρηφάνειας ενός πατέρα κρυμμένου

μες στο πλήθος, ενώ χειροκροτούν τα παιδιά του, και που όλη την ώρα έχει τη διάθεση να ξεφωνήσει: «Είναι τό παιδί μου!».

Δεν πετυχαίνει κανείς πάντα ένα τέτοιο αποτέλεσμα να πούμε κάλλιο, αν θέλετε, πως δεν τό πετυχαίνει συχνά. Άλλά μυθιστοριογράφος αληθινός είν' εκείνος που πασκίζει να τό πετύχει και λίγο πολύ τό καταφέρνει. Άλλιώς, κάνει παιγνιδάκια.

Τά πρόσωπά μας, τώρα, πως να τα δημιουργούμε; Κοιτάζοντας τους γύρω μας ανθρώπους (δεν πρόκειται να παίρνουμε φωτογραφίες, έννοείται, αλλά να συνθέτουμε τα πλάσματά μας παίρνοντας αυτό τό χαρακτηριστικό από τον έναν, εκείνο από τον άλλον κλπ.). Τά μυθιστορήματα της καθαρής επινόησης, όπου δεν αισθάνεται κανείς καθόλου την ανατριχίλα του πραγματικού, όσο επιδέξια κι αν είναι κατασκευασμένα, είναι ανούσια και υπέρηρα.

Μιά που θά τοποθετήσει κανείς τα πρόσωπά του μέσα στο πραγματικό, δε μένει πιά παρά να φανταστεί σαν τί μπορούσαν να κάμουν αν οι περιστάσεις τους επέτρεπαν να αναπτύξουν όλες τις φυσικές των δυνάμεις.

Άλλά όταν κανείς κοιτάζει τους ανθρώπους (τουλάχιστο τους ανθρώπους της εποχής μας ή μιας εποχής αρκετά κοντινής με τη δική μας για να μπορούμε να τους αναπολήσουμε ή να τους αναπαραστήσουμε καθαρά), ανακαλύπτει πως η ψυχή τους είναι, αν μπορούμε να τό πούμε, διπλή. Υπάρχουν μέσα τους αισθήματα άτομικά και αισθήματα κοινωνικά, που τά μοιράζονται με άλλα μέλη του κοινωνικού συνόλου (οικογένεια, τάξη, έπαρχία, έθνος).

Αυτές οι δυό κατηγορίες αισθημάτων τόσο ετανακλούν ή μια πάνω στην άλλη, τόσο είναι

μπερδεμένες αναμεταξύ τους, ώστε τό να περιοριστεί ένας μυθιστοριογράφος να ζωγραφίσει τά άτομικά αισθήματα που βλέπει στους ανθρώπικηδες ή στις γυναικούδες του είναι σά να καταδικάζει τον έαυτό του να κάμει κάτι λειψό, κουτσό. Κάτι ανάλογο με τό σπουδαστή της Ιατρικής, που, θέλοντας να γνωρίσει την κυκλοφορία, δεν ένδιαφέρεται παρά για τό αρτηριακό σύστημα κι αφήνει στην άκρη τό φλεβικό σύστημα, ή ανάποδα.

Τά κοινωνικά αισθήματα είναι προϊόντα των πολιτικών ή και κοινωνικών αισθημάτων. Είναι δύσκολο να τά ζωγραφίσουμε χωρίς να έπικαλεστείς τά γεγονότα.

Έννοείται πως δεν πρέπει να βιαστείς να μιλήσει; για τά γεγονότα παρά μονάχα ως τό σημείο που συντελούν να δοθούν αναγλυφικώτερα τά φανταστικά πρόσωπα. Πρέπει να μην αφήνεις να σέρνεται από τό πάθος των γεγονότων που σε συγκινούν, από τό αίσθημα της αγανάχτησης που σου έμπνέει ή βλακεία ή ή κακοπιστία των περισσότερων δημαγωγών.

Δεν ισχυρίζομαι πως, όσο για μένα, ξεφυγα πάντα αυτόν τό σκόπελο. Και πως αυτό είναι τό σφάλμα των περισσότερων μυθιστορημάτων. Δεν έχω σκοπό να τό αποκρούσω. Μιά εποχή τόσο παραγμένη, τόσο έρεθισμένη, δυσκολεύει πολύ την απομόνωση στον έλεφάντινο πύργο. Έπειτα, υπάρχει ίσως στην πολιτική μια ένέργεια διεγερτική, χάρη στην όποια όρισμένα ταλέντα θά εμπούσαν. «Ο πρώτος όρος για να γράφεις, έπε πολλ' σωστά ή κυρία Στάελ, είναι να αισθανθείς ζωντανά και δυνατά». Υποψιάζομαι μερικούς από τους συναδέλφους μου πως καλλιεργούν τεχνικά μια πολιτική πίστη που κατά βέθος την έχουν χάσει, για να εξακολουθούν να ζούν αγαναχτησμένοι, κατά τη φράση του Ζολά. Φαντάζομαι πως θά ένόχλούνταν όχι λίγο αν τά πρόσωπα και τά γεγονότα που ανατέμνουν χάνονταν άξαφνα γι' αυτούς.

Μ' αυτή την επιφύλαξη, ό μυθιστοριογράφος είναι τόσο πιά πολύ υποχρεωμένος να ένδιαφέρεται για τά δημόσια προβλήματα, όσο παίζει— εξασκώντας μονάχα τό έπάγγελματό του, παράγοντας αποκλειστικά βιβλία— έναν δημόσιο ρόλο καθόλου άξιοκαταφρόνητο.

Παρατηρήστε, αλήθεια, πως οι πολιτικές διεκδικήσεις που αναστατώνουν σήμερα την Κεντρική και Άνατολική Εύρώπη και που κλοντεύουν να βάνουν φωτιά σε όλόκληρο τον κόσμο, δεν έχουν τίποτε άπόλυτα τό φυλετικό, άφου από πολλόν καιρό δεν υπάρχουν πιά καθαρές φυλές, αλλά στηρίζονται πραγματικά πάνου στο γλωσσικό νόστη της ήπειρου μας. Η γλώσσα είναι τό υποστήριγμα της ένικότητας, έξόν, έννοείται, από την περίπτωση όπου πληθυσμοί της ίδιας γλώσσας πήραν δρόμους διαφορετικούς, χάρη σε διάφορες διαθέσεων, συμφροόντων, θρησκείας, κοινωνικής σύστασης κλπ. Πρέπει να έπιμείνουμε σ' αυτό και να μην ξεχνούμε ποτέ πως ή γλώσσα μας είναι ένα από τά κυριώτερα όργανα της άκτινοβολίας και της γοητείας μας. Άς την καλλιεργήσουμε, άς την αγαπήσουμε, άς την περιποιηθούμε. Στην Εύρώπη, δε μπορούμε παρά να υπερασπιστούμε τις θέσεις της (από τις όποιες μερικές έχουν για κακή μας τύχη άποκοπεί), άφου από καιρό τά γλωσσικά μέτωπα δεν αντικαθίστανται παρά με πολιτικά μέτωπα. Άλλά μπορεί και πρέπει να πραγματοποιήσει ή γλώσσα μας εθνικές κατακτήσεις μεταξύ των έγχρώμων λαών που γυροούν μια πολιτισμένη γλώσσα.

Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΣΑΝ ΤΕΧΝΗ : «Ο και ρός», φωτογραφία του κ. Λεωνίδα Έλκυθε ριάδη.

(1) Όλα πρόσωπα από βιβλία του ίδιου του Ντωντέ.

ΣΑΡΑ ΜΠΡΑΙΜΠΑΝ